

Uregulowania przejściowe ograniczające swobodny przepływ pracowników w UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie uregulowań przejściowych ograniczających swobodny przepływ pracowników w obrębie rynków pracy UE (2006/2036(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 tiret pierwsze traktatu UE,
 - uwzględniając art. 3 ust. 1 lit. c) oraz art. 12 i 39 traktatu WE,
 - uwzględniając traktat o przystąpieniu podpisany dnia 16 kwietnia 2003 r. między państwami członkowskimi Unii Europejskiej składającej się z 15 członków z jednej strony a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii i Republiką Słowacką, z drugiej strony (traktat o przystąpieniu)¹,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lutego 2006 r. zatytułowany „Sprawozdanie z funkcjonowania ustaleń przejściowych określonych w Traktacie o przystąpieniu z 2003 r. (w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 30 kwietnia 2006 r. " (COM(2006)0048),
 - uwzględniając rezolucję komitetu wykonawczego Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych (ETUC) przyjęte na posiedzeniu dnia 5-6 grudnia 2005 r. "W kierunku swobodnego przepływu pracowników w poszerzonej Unii Europejskiej",
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A6-0069/2006),
- A. mając na uwadze, że swoboda przepływu pracowników jest jedną z czterech podstawowych swobód przewidzianych traktatem WE, a także wyrazem solidarności między UE 15 a nowymi państwami członkowskimi; i biorąc także pod uwagę, że swoboda przepływu osób jest prawem a nie instrumentem nakłaniania do masowego przemieszczania się osób i pracowników,
- B. mając na uwadze, że traktat o przystąpieniu przewiduje możliwość wprowadzenia trzyetapowego okresu przejściowego dotyczącego swobody przepływu pracowników (2 + 3 + 2 lata),
- C. mając na uwadze, że 12 państw spośród UE 15 przyjęło w maju 2004 r. pewne środki ograniczające swobodę przepływu pracowników z ośmiu nowych Państw Członkowskich oraz że w ramach odpowiedzi trzy nowe Państwa Członkowskie również ograniczyły swobodny przepływ pracowników, a także mając na uwadze, że Niemcy i Austria skorzystały z możliwości ograniczenia swobody świadczenia usług w określonych branżach

¹ Dz.U. L 236 z 23.9.2003, str. 17.

i że jest to powiązane z uregulowaniami przejściowymi dla swobodnego przepływu pracowników,

- D. mając na uwadze, że „klauzula status quo” przewiduje, że jeśli państwo członkowskie UE 15 kontroluje dostęp do swojego rynku pracy na podstawie przepisów krajowych w trakcie okresu przejściowego, to obywatele nowych Państw Członkowskich. nie mogą podlegać w tym Państwie Członkowskim ograniczeniom większym niż te, które obowiązywały w dniu podpisania traktatu o przystąpieniu, a zasada ta ma zastosowanie do dostępu przyznanego na podstawie przepisów krajowych lub umów dwustronnych,
- E. mając na uwadze, że klauzula status quo przewiduje także, że państwa UE 15 muszą przestrzegać zasady pierwszeństwa¹, która przewiduje, że w sytuacji, kiedy obywatel państwa innego niż UE 15 otrzymuje ofertę pracy, to obywatele nowych Państw Członkowskich mają pierwszeństwo przed obywatelami państw trzecich,
- F. mając na uwadze, że UE będzie musiała sprostać pewnym globalnym wyzwaniom, w szczególności wzrostowi znaczenia gospodarczego takich gospodarek jak chińska i Azji Południowo-Wschodniej, a starzenie się społeczeństw Europy może prowadzić do załamania się finansowania systemów zabezpieczenia społecznego, a także, że w konsekwencji UE staje przed bezwzględną koniecznością zwiększenia swej konkurencyjności oraz stworzenia większej liczby miejsc pracy, co wymaga zwiększenia mobilności w obrębie rozszerzonej UE,
- G. mając na uwadze, że strategia lizbońska na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (2005 - 2008) podkreśla właśnie konieczność wdrożenia polityki sprzyjającej mobilności zawodowej i geograficznej, a także, że wytyczne nr 20 strategii o zatrudnieniu ² wymagają zwiększenia reaktywności rynku pracy poprzez zniesienie przeszkód w mobilności pracowników w całej UE w ramach traktatów,
- H. mając na uwadze, że rok 2006 został ogłoszony Europejskim Rokiem Mobilności Pracowników,
- I. mając na uwadze, że dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi³ określa ramy prawne mające na celu umożliwienie osobie przebywającej legalnie i od dłuższego czasu w danym państwie członkowskim uzyskania statusu uprawnionego do stałego pobytu, który może umożliwić temu długoterminowemu rezydentowi w określonych warunkach również zatrudnienie w innym Państwie Członkowskim,
- J. mając na uwadze, że dyrektywa 2003/109/WE również w niektórych przypadkach gwarantuje, że rezydenci długoterminowi pochodzący z państw trzecich posiadają prawa pobytu i dostępu do rynków pracy w UE 15 korzystniejsze od tych, które przysługują

¹ Wykaz, o którym mowa w art. 24 traktatu o przystąpieniu - Republika Czeska patrz zał. V ust. 14; Republika Estońska patrz zał. VI ust. 14; Republika Łotewska patrz zał. VII ust. 14; Republika Litewska patrz zał. IX ust. 14; Republika Węgierska patrz zał. 10 ust. 14; Rzeczpospolita Polska patrz zał. XII ust. 14; Republika Słowenii patrz zał. XIII ust. 14; Republika Słowacka patrz zał. XIV ust. 14.

² Decyzja Rady 2005/600/EC z dnia 12 lipca 2005 w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia Państw Członkowskich (Dz.U. L 205 z 6.8.2005, str. 21).

³ Dz.U. L 16 z 23.1.2004, str. 44.

obywatelom ośmiu nowych Państw Członkowskich i podkreślając, że wyraz solidarności z pracownikami państw trzecich nie może prowadzić do dyskryminacji pracowników z nowych Państw Członkowskich,

- K. mając na uwadze, że na podstawie zasady pierwszeństwa państwa UE 15 powinny w każdej sytuacji, w której oferta pracy przedstawiana jest osobie nie będącej obywatelem UE 15, zapewnić pierwszeństwo obywatelom nowych Państw Członkowskich; mając także na uwadze konieczność jak najszybszego opracowania procedury wdrażania zasady pierwszeństwa;
- L. mając na uwadze, że komunikat Komisji z 21 grudnia 2005 r. w sprawie planu polityki w dziedzinie legalnej imigracji (COM(2005)0669) zawiera stwierdzenie, że sytuację rynków pracy państw członkowskich UE cechują napięcia strukturalne wyrażające się w równoległym występowaniu wysokiego bezrobocia oraz poważnych niedoborów siły roboczej, a także, że aby zaradzić takim napięciom konieczne jest przyjęcie środków mających na celu zapewnienie większej elastyczności i bezpieczeństwa, większej mobilności oraz lepszej zdolności dostosowywania się na tych rynkach,
- M. mając na uwadze, że z powodu napięć strukturalnych, na które cierpi gospodarka europejska, częściowo prawie nie jest już możliwe zaspokojenie popytu na siłę roboczą w poszczególnych sektorach poprzez sięganie do rezerw krajowego rynku pracy,
- N. mając na uwadze, że migracja z nowych państw członkowskich wywiera korzystny wpływ na gospodarkę tych Państw Członkowskich, które otworzyły swoje rynki pracy, ponieważ pogłębia konkurencyjność przedsiębiorstw, ogranicza pracę „na czarno”, przyczynia się do przyśpieszenia rozwoju gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy, a także zapewnia budżetowi państwa przyjmującego większe wpływy z podatków,
- O. mając także na uwadze, że należy nie tylko uwzględnić pozytywne skutki otwarcia rynków pracy w UE 15, ale także poddać analizie pozytywne oraz negatywne skutki migracji zarobkowej dla nowych Państw Członkowskich,
- P. mając na uwadze, że fakt, iż pracownikom z nowych Państw Członkowskich nadal nie oferuje się możliwości legalnego zatrudnienia w większości UE 15, sprzyja nielegalnej pracy, wspieraniu szarej strefy i wyzyskowi pracowników,
- Q. mając na uwadze, że migracja jest bardzo wrażliwym zagadnieniem politycznym w UE oraz że w związku z tym istnieje olbrzymia potrzeba informowania obywateli w sposób odpowiedni o zasadach oraz praktycznych skutkach swobodnego przepływu pracowników w obrębie UE,
- R. mając na uwadze, że z powodu niedostatecznej harmonizacji danych na temat migracji wewnątrz wspólnotowej lub jej braku nie istnieje obecnie odpowiednie narzędzie statystyczne, które umożliwiłoby instytucjom europejskim i Państwom Członkowskim śledzenie głównych tendencji oraz różnych aspektów na rynkach pracy poszerzonej UE,
- S. mając na uwadze, że fragmentaryczne dane statystyczne zebrane przez Państwa Członkowskie wskazują, że wewnątrz wspólnotowe przepływy migracyjne w UE 15 są wyraźnie wyższe od przepływów pochodzących z nowych Państw Członkowskich, w liczbach bezwzględnych oraz na poziomie danych proporcjonalnych do populacji w wieku

produkcyjnym, a także że migracja z nowych Państw Członkowskich stanowi presję wyraźnie mniej zmienną na rynkach pracy UE 15,

- T. mając na uwadze, że dane statystyczne Państw Członkowskich wykazują także, że migracja z państw trzecich znacznie przewyższa przepływy migracyjne pomiędzy Państwami Członkowskimi, zarówno w UE 15, jak i pomiędzy Państwami Członkowskimi rozszerzonej UE,
- U. mając na uwadze, że w celu uzyskania zaufania społecznego na rzecz otwarcia rynków pracy UE 15 konieczne jest zapewnienie przestrzegania i zdecydowanego stosowania europejskiego oraz krajowego prawa pracy,
- V. mając na uwadze, że decyzja Państw Członkowskich o zniesieniu ograniczeń nałożonych w ramach uregulowań przejściowych byłaby wyraźnym wyrazem solidarności między obywatelami z zachodniej i wschodniej Europy, którzy z nieakceptowalnych powodów przez dziesięciolecia pozostawali oddzieleni,
- W. mając na uwadze, że każde państwo będące członkiem UE 15 ma oficjalnie zawiadomić Komisję Europejską - do 1 maja 2006 r. - o tym, czy zamierza utrzymać środki ograniczające przez okres trzech kolejnych lat,
- X. mając na uwadze, że partnerzy społeczni, w szczególności ETUC i Unia Przemysłów Wspólnoty Europejskiej, opowiedziały się jednoznacznie za możliwie najszybszym zniesieniem ograniczeń obowiązujących obecnie w ramach okresu przejściowego,
 1. wzywa Państwa Członkowskie do zniesienia obecnie obowiązujących przepisów przejściowych, zważywszy brak napięć na rynkach pracy tych Państw Członkowskich, które wybrały otwarcie rynku bez ograniczeń, lub ze względu na fakt, że obawy dotyczące masowych przepływów migracyjnych okazały się nieuzasadnione;
 2. proponuje Państwom Członkowskim, które optują za rozszerzeniem środków przejściowych, aby uczyniły to w oparciu o dogłębną analizę zagrożenia dla ich rynku pracy związanego z każdym z nowych Państw Członkowskich;
 3. stwierdza, że okresy przejściowe zdecydowanie przyczyniają się do zwiększenia rozmiarów pracy „na czarno” oraz pozornej działalności na własny rachunek, w wielu przypadkach i zwłaszcza dotkliwie na szczeblu regionalnym prowadzą one do obniżania zarobków i narzucania nieuczciwych warunków pracy oraz są przyczyną dyskryminacji i wyzyskiwania pracowników-migrantów;
 4. wzywa Państwa Członkowskie do zapewnienia stosowania „klauzuli status quo” i zasady pierwszeństwa, tak aby w sytuacji w której, jest wolne miejsce pracy, obywatele nowych Państw Członkowskich. mieli pierwszeństwo przed obywatelami państw trzecich;
 5. wzywa Komisję do bezzwłocznego wszczęcia postępowania w sprawie o naruszenie prawa wspólnotowego przewidzianego w art. 226 traktatu WE przeciwko każdemu Państwu Członkowskiemu, które nie wykonało zobowiązań ciążących nań na mocy art. 12, 39 i 42 traktatu WE lub „klauzuli status quo” traktatu o przystąpieniu;
 6. wyraża ubolewanie, że kilka Państw Członkowskich stosuje przepisy prawne lub środki administracyjne, które mogą być uznane za bardziej ograniczające swobodny przepływ

pracowników pochodzących z nowych Państw Członkowskich niż te stosowane w momencie podpisania traktatu o przystąpieniu; wnioskuje, że rozmiary ograniczeń nałożonych na obywateli nowych Państw Członkowskich szukających dostępu do rynków pracy UE 15 wykraczają poza zakres przewidziany w ramach uregulowań przejściowych;

7. wyraża ubolewanie, że istnieją Państwa Członkowskie, w których ciągle obowiązują przepisy lub środki administracyjne, które można uznać za dyskryminujące pracowników;
8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do czuwania nad rygorystycznym stosowaniem prawa pracy w celu zapewnienia równego traktowania wszystkich pracowników w UE, zagwarantowania sprawiedliwej konkurencyjności przedsiębiorstw oraz zapobieżenia dumpingowi socjalnemu; wzywa Komisję i Państwa Członkowskie do zapewnienia poinformowania pracowników-migrantów o ich podstawowych prawach i obowiązkach, w szczególności w odniesieniu do prawodawstwa zakazującego dyskryminacji zgodnie z art. 13 Traktatu WE;
9. stanowczo wzywa Komisję i Państwa Członkowskie do dokładania większych starań do zapewnienia prawidłowego wdrażania istniejącego ustawodawstwa wspólnotowego, norm prawa pracy i w szczególności postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 96/71/WE z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług¹, w razie potrzeby poprzez odpowiednie wzmocnienie współpracy administracyjnej;
10. wzywa Komisję do wzmocnienia współpracy transgranicznej między inspekcjami pracy Państw Członkowskich Unii Europejskiej oraz do sprawdzenia możliwości stworzenia europejskiej sieci współpracy między tymi służbami (Europol do spraw społecznych);
11. wzywa Komisję, Państwa Członkowskie, partnerów społecznych oraz inne wyspecjalizowane organy sektora publicznego i/lub prywatnego do ustanowienia sprawiedliwych, przejrzystych procedur umożliwiających obywatelom nowych Państw Członkowskich uzyskanie zatrudnienia, z zachowaniem odpowiednich warunków pracy, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa;
12. wzywa Komisję i Radę do sporządzenia najpóźniej do stycznia 2009 r. standaryzowanych statystyk dotyczących migracji wewnątrz UE, do utworzenia systemu systematycznego monitoringu migracji pracowników w UE oraz do udostępnienia środków koniecznych do finansowania takich działań;
13. wzywa Komisję Europejską, Radę i Państwa Członkowskie do rozpoczęcia kampanii informacyjnej skierowanej do opinii publicznej mającej na celu lepsze informowanie obywateli Europy na temat zasad i skutków swobodnego przepływu pracowników w ramach UE oraz zapobieżenie dyskryminacji opartej na narodowości, rasie bądź jakiegokolwiek innej formie dyskryminacji zabronionej zgodnie z art. 13 Traktatu WE, i walkę z taką dyskryminacją;
14. wzywa państwa UE 15 do podjęcia odpowiednich konsultacji z partnerami społecznymi, zgodnie z krajowymi zwyczajami i krajową praktyką, przed podjęciem decyzji co do zakończenia lub przedłużenia uregulowań przejściowych dotyczących swobodnego przepływu pracowników z nowych Państw Członkowskich;

¹ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, str. 1.

15. wzywa Państwa Członkowskie, pragnące kontynuacji uregulowań przejściowych, do stworzenia podczas następnej fazy odpowiednich warunków tak, aby uregulowania przejściowe obowiązywały maksymalnie do roku 2009;
16. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz parlamentom Państw Członkowskich, państw przystępujących do UE i państw kandydujących.